

Een op tien jongeren te weinig geletterd

Week van de Geletterdheid brengt probleem onder de aandacht en reikt oplossingen aan

- ▶ Een op de tien jongeren verlaat onvoldoende geletterd het onderwijs
- ▶ Daardoor vallen ze op sociaal vlak uit de boot
- ▶ Met kleine stappen is er al veel aan te doen

Jan COLLA

„Als samenleving slagen we er niet in alle jongeren voldoende vaardigheden mee te geven om zelf informatie te verwerven en te verwerken. Laaggeletterdheid blijft een hardnekkig probleem.” Tot die verontrustende vaststelling komt Caroline Gielens, projectleider van het Plan Geletterdheid Verhogen. Vanuit het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO) organiseert zij daarom, samen met een hele rist partners, vanaf 8 september de Week van de Geletterdheid.

„Uit een grootschalig internationaal onderzoek naar de vaardigheden van (jong)volwassenen in 26 landen in 2013 blijkt dat in Vlaanderen een op de tien jongeren onvoldoende geletterd het secundair onderwijs uitstroomt”, zegt Caroline Gielens. ‘Geletterd zijn’ gaat over de vaardigheden die essentieel zijn voor een volwaardige deelname aan de huidige kennismaatschappij. „Geletterd zijn, dat is informatie verwerven, verwerken en gericht gebruiken”, legt Caroline Gielens uit. „Een jongere is bijvoorbeeld voldoende geletterd als hij een instructie of een handleiding kan begrijpen en volgen, online kan bankieren of foutloos een e-mail naar een openbare instelling kan schrijven.”

Als u die definitie leest, begrijpt u dat geletterd zijn vandaag niet meer zo vanzelfsprekend is. „Het klopt dat het vroeger makkelijker was om geletterd te zijn”, zegt Caroline Gielens. „Het stond bij manier van spreken om technisch te kunnen lezen en schrijven. Vandaag liggen de eisen veel hoger. Computers en machines zijn niet meer weg te denken en zowel op het werk als in onze vrije tijd hebben we veel meer vaardigheden nodig.”

We moeten dus meer geletterd zijn, maar maken we als samenleving onze informatie ook niet nodeloos ingewikkeld? „Dat is zeker zo”, zegt Ilona Plichart, coördinator van *Wablieft*, de ‘duidelijkste krant’ die al dertig jaar actualiteit en informatie wekelijks vertaalt in korte en toegan-

„Vroeger was het makkelijker om geletterd te zijn. Door de digitale evolutie ligt de lat nu veel hoger”

kelijke artikels met veel illustraties. „Elke woensdag lezen meer dan 45.000 mensen voor wie een gewone krant te uitdagend is, de *Wablieft*-krant. En elke twee weken is er de *Wablieft Start*, als opstap naar onze *Wablieft*-krant. Er zijn *Wablieft*-boeken, om mensen een positieve leeservaring te geven. We delen onze expertise ook. We leren organisaties duidelijk schrijven of onze redacteuren herschrijven zelf folders, webteksten of formulieren voor onze klanten. Dat gebeurt nog niet vaak, maar als bedrijven die stap doen, heeft dat wel relatief veel effect. Voor energiebedrijf Eandis herwerkten we cursussen

voor werknemers en toetsen. Dat waren meerkeuzevragen, maar die bleken te ingewikkeld. Eigenlijk peilden sommige vragen meer naar het niveau van begrip zonder dat hij goed kan lezen of schrijven. Hij kan dus niet solliciteren of aan examens meedoen, hij kan geen documenten aanvragen. Iemand maakte voor hem een Facebookprofiel aan, maar dat kan hij niet lezen. Hij kan geen sms'en sturen of lezen, heeft geen rijbewijs voor zijn bromfiets. Op sociaal vlak is hij een vogel voor de kat.”

De Week van de Geletterdheid wil tonen dat er oplossingen zijn. „Op onze website staan per doelgroep tips en inspiratie voor activiteiten”, zegt Caroline Gielens. „Elke ouder, elke leraar, elke hulpverlener of elke vrijwilliger in een vereniging zou zich bewust moeten worden van de problematiek en beseffen dat iedereen mensen kan begeleiden om hen sterker te maken op het vlak van geletterdheid.”

„Dat kan soms met kleine dingen”, besluit Ilona Plichart. „Samen met een school herschreven we een brief over het busvervoer van de leerlingen, zodat alle ouders die begrijpen. Met zo'n eenvoudige en concrete stap was ineens een groot logistiek probleem opgelost.”

Info: www.wablieft.be en www.weekvandegeletterdheid.be.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Elke ouder en elke leraar kan mensen sterker maken op het vlak van geletterdheid. © Jan Colla

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Goesting en talent

Goesting. Het is een woord dat je in Nederland beter niet gebruikt, want onze noordelijke taalgenoten zullen je verbaasd en onbegrijpend aanstaren. In Vlaanderen echter houden we van dat woord. Een decennium geleden werd het door luisteraars van Radio 1 zelfs verkozen tot het mooiste woord van onze taal. We houden meer van *goesting* dan van *zin*, zoveel is zeker.

Over een kleine week begint het nieuwe schooljaar. Zouden onze 1,4 miljoen schoolgaande jongeren met grote *goesting* van start gaan? Het wordt natuurlijk wennen, want de vakantie was fijn. En vroeg opstaan is niet prettig. Maar daarover gaat het niet. Gaan ze graag naar school? Vinden ze de school boeiend en nuttig? Kunnen ze er hun interesses en talenten ontwikkelen? Ervaren ze het onderwijs als een investering in hun toekomst? Of slepen ze zich noodgedwongen naar de schoolbanken en tellen ze de uren af tot de verlossende bel weerklinkt?

Dat varieert natuurlijk van kind tot kind. Er zijn er die al volop handboeken kaffen en wiens schoolmateriaal al netjes klaar ligt. Maar evengoed zijn er jongeren die zuchtend de gedachte aan de nakende herstart proberen te verdringen. Voor hen worden het weer tien lange maanden. Opmerkelijk: uit onderzoek blijkt dat jongens minder gemotiveerd zijn dan meisjes. Jongens behalen gemiddeld minder goede resultaten, ze komen vaker in ‘de waterval’ terecht en blijven meer zitten. En erger nog, ze verlaten de school vaker zonder diploma. Blijkbaar sluit ons onderwijs vandaag beter aan bij de vaardigheden en interesses van meisjes, al is het beeld natuurlijk niet zwart-wit. En ook andere factoren spelen een rol, zoals de thuissituatie of de sociaal-culturele achtergrond van leerlingen.

Hoe dan ook, iedere leerling met schoolmoedigheid is er één te veel. Vanuit het beleid worden er hervormingen uitgewerkt die schooluitval moeten bestrijden en jonge mensen willen helpen om de juiste studierichtingen te kiezen. Als ouders en grootouders moeten we echter onze kinderen ook zelf helpen om de juiste keuzes te maken. In Vlaanderen kennen we een ongelooflijke rijkdom aan onderwijsnetten en scholen. Dat is een zeer goede zaak. Niet elke school past bij elke leerling. Denk dus goed na voor je dochter- of zoonlief naar deze of gene school stuurt.

Maar er is meer. We zijn nog veel te sterk geneigd om de diverse onderwijsrichtingen als ‘niveaus’ te bestempelen. Op de middelbare school vinden we de humaniora een ‘hogere’ richting dan technisch of beroeps. In het hoger onderwijs zien we onze kroost liever geneeskunde studeren dan regentaat of verpleegkunde. Die voorkeuren zitten diep in onze overtuiging ingebakken en vertrekken vaak veel meer vanuit onze eigen verwachtingen dan vanuit de reële talenten of interesses van onze kinderen.

Precies daar moeten we een mentaliteitswijziging doorvoeren. Zelfs de beste onderwijshervorming is gedoemd te falen als wij er niet in slagen om onze kinderen als uitgangspunt nemen. Niet het kind van onze dromen, maar de echte versie. Dus ook het kind dat liever timmert, last, kookt, verzorgt of tuiniert dan leest of rekent. Er is volstrekt niets oneerbaars aan een gedegen technische of beroepsopleiding. Onze samenleving smeekt om goede stielmannen en -vrouwen of om verpleegkundigen. En wat meer is, ze smeekt om mensen die goed in hun vel zitten.

Laten we dus maar met z'n allen enkele goede voornemens maken bij de start van het nieuwe schooljaar. Zullen we de talenten en interesses van onze kinderen eindelijk eens boven onze eigen verwachtingen plaatsen? Als we dan toch zo verzet zijn op het woord *goesting*, dan moeten we daarvan misschien ons schoolkompas maken. Want jonge mensen die met veel *goesting* naar school gaan, die hebben veel meer kans op succes: op korte termijn met hun schoolresultaten en op langere termijn met hun hele levensloop.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be